

Floriade 2022 ***Almere.***

***Politici als
exploitanten van
een Pretpark.***

Samenvatting.

Wanneer burgemeester Annemarie Jorritsma en wethouder Duivesteijn van Almere in 2012 hadden aangekondigd dat ze samen besloten hadden namens de gemeente € 125 miljoen te gaan investeren in een pretpark Flevohof 2.0, om vervolgens te proberen gedurende 6 maanden exploitatie in 2022 de investering terug te verdienen, dan waren ze waarschijnlijk direct met ziekteverlof gestuurd. Terecht zou de gemeenteraad de vraag gesteld hebben of:

- a. Dit wel een taak was voor de gemeente Almere.
- b. Of men wel de nodige kennis had als college om een dergelijk project te ontwikkelen en te exploiteren.

Maar toen beide politici de woorden “*Floriade & Greening*” gebruikten werden de gemeenteraadsleden betoverd en speelden ze van harte mee in de opvoering van het sprookje van Hans Christian Andersen “*De nieuwe kleren van de keizer* “. Doof voor het feit dat voorgaande Floriade’s en buitenlandse expo’s miljoenen verlies hadden opgeleverd.

Helaas werd het sprookje al gauw een bittere realiteit toen bleek dat Jorritsma en Duivesteijn de verkeerde locatie hadden uitgekozen, waardoor het Groene Hart van Almere moest verdwijnen, de ontwikkeling van het park vele miljoenen duurder werd door uitkoop van o.a. bestaande bedrijven, de exploitatie niet het gewenste rendement zou opleveren door o.a. een fijnstof uitstotende A6 die met veel lawaai dwars door het park loopt, en de erfenis van de Floriade niet de miljoenen zou opleveren om de inmiddels sterk toegenomen kosten te dekken.

Onwetend over het feit dat zelfs Disney en Universal met een tiental parken en miljarden omzet worstelen met de keuze van aansprekende thema’s om de verwerende recreant te verleiden tot een bezoek, kozen de Almeerse politici voor het thema “Greening”. Per slot van rekening is het opvoeden van de massa via slogans een activiteit welke politici herkennen. Alleen is het de vraag of de verwerende recreant hieraan dure euro’s wil uitgeven, met name als er geen “whow” attracties en shows zijn, die hen in 2022 “betoveren”. Aangezien de politici daar niet bij hebben stil gestaan is de verwachting dat er slechts circa 1,3 miljoen kaartjes verkocht zullen worden en de kans reëel dat de BV Floriade failliet gaat.

Dat er weinig te beleven zal zijn op de Floriade 2022 wordt duidelijk door het ontbreken van grote sponsors en doordat de inzendingen van de tuinbouwsector, elke Floriade steeds in aantal en kwaliteit afnemen. Het is dan ook onbegrijpelijk dat de Almeerse politici akkoord zijn gegaan met de financiële eisen van de Nederlandse Tuinbouw Raad om € 10 miljoen te schenken, terwijl men de retourdienst kwantitatief en kwalitatief niet heeft vastgelegd.

Op dit moment zijn onafhankelijke parlementaire onderzoeken het enige betrouwbare middel om bij politici de waarheid boven water te krijgen. Zo ook straks bij de Floriade 2022. Politici mogen niet met behulp van politiek bevriende ex-wethouders, na afloop een rapportje laten produceren over “Hoe succesvol de Floriade 2022” wel was. Tevens dient de Vereniging van Nederlandse Gemeenten hun leden te verbieden een bid uit te brengen voor de Floriade 2032, voordat alle details van 2022 bekend zijn. Dit om te voorkomen dat de burgemeester uit de gemeente “Lutjebroek” zich in de zomer van 2022 vol enthousiasme meldt bij de NTR, omdat zij heel graag de **Floriade 2032** willen organiseren. Het wordt hoog tijd dat de kiezer weer geloof krijgt in het democratische proces en de politici zich weer met lange termijn issues bezig kunnen houden, dan alleen maar met de waan van de dag of onzinnige projecten zoals een Floriade.

Inleiding

In de zomer van 2012 riep de Nederlandse Tuinbouw Raad (NTR), initiatiefnemer van de Floriade en eigenaar van het concept, steden op zich uiterlijk voor september 2012 kandidaat te stellen voor de Floriade 2022.

Het is opvallend dat de NTR deze oproep altijd doet *voor* sluiting en bekendmaking van de financiële resultaten van de lopende Floriade. Daarnaast voorziet de NTR de kandidaat-steden bewust ook niet van een onafhankelijke, diepgaande financiële analyse en economische effectrapportage van de 6 vorige Floriade's. Hierdoor tasten de gemeenteraden van de kandidaat-steden in het duister over wat hun te wachten staat en krijgen politieke bestuurders de kans om hun eigen ego strelend project "binnen te halen".

Zo ook in 2012, toen burgemeester Annemarie Jorritsma (VVD) en wethouder Adri Duivesteijn (PvdA) vol trots aan de gemeenteraad van Almere meldden, dat zij erin geslaagd waren om deze unieke Wereld Tuinbouw Tentoonstelling na een helse concurrentieslag binnen te slepen voor de gemeente Almere. Hierbij "vergaten" ze te melden dat alle andere kandidaat-steden zich wijselijk op het laatste moment hadden teruggetrokken en Almere nog de enig overgebleven kandidaat was voor de Floriade 2022.

De overdonderde raadsleden durfden geen kritiek te uiten en al helemaal niet leden van de VVD en PvdA-fracties. Hun politieke carrière zou ter plekke zijn geëindigd wanneer zij tegen de wil van deze twee machtige partijcoryfeeën zouden zijn ingegaan.

Het sprookje "De nieuwe kleren van de keizer" werd letterlijk in de gemeenteraad opgevoerd.

En zo geschiedde het dus dat het college van Almere in de eeuwenoude politieke valkuil trapte. Door Jorritsma en Duivesteijn werden de economische voordelen breeduit geschetst, ondersteund door een rapport van het politiek bevriende Bureau Buiten, waarin de economische spin-off op € 420 miljoen werd geschat. Dat velen werkzaam in de Leisure, Hospitality & Event industrie de getallen van Bureau Buiten geheel ongeloofwaardig vonden en tot niet meer dan een tiental miljoen euro's *bruto* kwamen, werd niet gecommuniceerd.

Op het gebied van de verwachte kosten voor de gemeente Almere pasten de beide politiek zeer ervaren bestuurders, de bekende Salamitactiek toe. In aanvang worden de kosten opzettelijk laag gepresenteerd om het project "politiek door het college geaccepteerd" te krijgen. Na instemming zit het college eraan vast, kan men zogenaamd niet meer terug en worden de almaar stijgende kosten als salami schijfjes gepresenteerd.

Zelfs wanneer men de kans heeft om van het project af te komen, zoals in mei, 2020 gaat de raad akkoord met een politiek rapport, waarin de kosten van "stoppen" bewust worden opgehoogd en van "doorgaan" geminimaliseerd. Dat de opstellers van dit rapport politiek geïnstrueerd waren over de gewenste uitkomst was duidelijk, mede omdat geen enkele Nederlandse expert op het gebied van internationale evenementen zoals MOJO, ID&T, RAI of Jaarbeurs is geraadpleegd. Waarschijnlijk uit angst voor de politieke consequenties, omdat bij het advies "stoppen", de coalitie zou kunnen vallen. Hierbij speelt een rol dat in Almere de PVV een grote en machtige oppositie partij is, waarmee de gevestigde partijen absoluut geen alternatieve coalitie mee willen vormen!

En zodoende ploeteren de politici in Almere maar door met de Floriade, hebben geen benul waar ze mee bezig zijn en ondernemen acties die vergelijkbaar zijn met, zoals de Engelsen zo mooi zeggen; "*Moving deckchairs on board of the Titanic.*"

1. Het concept Wereld Tentoonstelling en Floriade.

Want dat er iets goed fout is met het concept Wereld Tentoonstelling Floriade, was bij insiders al langer bekend. Dit werd helemaal duidelijk in 2012 toen zelfs Paul Beck, ex-directeur van de Nederlands grootste en succesvolste themapark De Efteling, er niet in geslaagd was om van de Floriade Venlo een succes te maken, qua bezoekersaantallen en sluitende begroting. Op dat moment hadden alle alarmbellen moeten gaan rinkelen, want dat de Floriade 2012 een fiasco werd, lag niet aan de kennis en kunde van Paul Beck en zijn ervaren team. De oorzaak moet namelijk gezocht worden in geheel andere factoren.

- Het concept Wereld Tentoonstelling is sterk verouderd.

Het concept stamt uit 1851 toen in London de eerste Wereld Tentoonstelling werd gehouden. In die tijd had men niet de huidige communicatie tools en was een tentoonstelling één van de weinige middelen om mensen kennis te laten maken met nieuwste technische uitvindingen zoals locomotieven, auto's, telegraaf, etc. In de decennia daarna hebben nieuwe, veel efficiëntere en goedkopere communicatiemiddelen die taak overgenomen, zoals film, tv, internet, vakbeurzen, congressen, festivals, etc.

In de westerse wereld begon de omslag na het faillissement van de Wereld Tentoonstelling in New Orleans in 1984. De Amerikaanse consument was in de jaren 80 al zo verwend op het gebied van entertainment, dat het onmogelijk bleek gedurende 6 maanden de honderden miljoenen benodigde investeringen in spectaculaire paviljoens, presentaties en shows, terug te verdienen. Na dit fiasco heeft het Amerikaanse congres een wet aangenomen die overheid deelname aan Wereld Tentoonstellingen verbiedt gezien de enorme kosten en negatieve "return on investment". Anders gezegd; om het publiek voor te lichten bijvoorbeeld op het gebied van het thema "Greening" zijn er in de 21^e eeuw veel efficiëntere middelen.

- De concurrentie van de entertainmentindustrie.

In West-Europa veroorzaakte de komst van Disney Paris in 1992 na een investering van \$5 miljard een grote omwenteling en de concurrentiestrijd tussen themaparken, musea en evenementen, met als resultaat steeds spectaculairdere en duurdere attracties.

In 2022 is de Europese consument zo verwend dat zij niet meer warmloopt voor een paar eenvoudig ingerichte paviljoens, drijvende bomen of bomen in een arboretum.

Daarnaast is men tijdens vakanties reeds op de meest exotische locaties in de wereld geweest of heeft men andere hotspots op het gebied van entertainment bezocht zoals Orlando, Dubai, Singapore, etc.

Een Floriade kan in de 21^e eeuw, eenvoudig gezegd niet meer de concurrentie aan met de professionele producten van de internationale entertainment, leisure & events industrie.

Alleen dictatoriale geleide staten zoals China en UAR, die een plek willen veroveren op het wereldtoneel kunnen nog, zonder rekenschap te behoeven af te leggen aan de eigen bevolking, de benodigde miljarden investeren in een 6 maanden durende wereldtentoonstelling. Zo investeerde China in de Wereld Tentoonstelling 2010, € 40 miljard. De fel bekritiseerde en geflopte Wereld Tentoonstelling in Milaan in 2015 koste uiteindelijk € 13 miljard! De site van 110ha staat thans nog steeds te koop voor € 315 miljoen. (Bron: www.theguardian.com) Voor Dubai 2022 staat de teller nu al op minimaal \$6 miljard.

*- De beperkte financiële middelen van Almere als organisator van een **Wereld** Tentoonstelling.*

Een kleine stad als Almere met circa 200.000 inwoners en reeds grote tekorten op de begroting, is op geen enkele manier in staat om de miljoenen euro's op te hoesten die de organisatie van een **Wereld Tentoonstelling** vereist. Een Wereld Tentoonstelling is in eerste instantie een activiteit die gefinancierd dient te worden door een Nationale Overheid of EU. Niet door een armlastige gemeente in de Flevopolder.

Het mag duidelijk zijn dat de Floriade 2022 op het toneel van **Wereld** Tentoonstellingen, geen enkele rol van betekenis speelt. Elke vergelijking met andere wereldtentoonstellingen zoals de teksten op de website van de Floriade 2022 en politici suggereren, is absurd.

Floriade Expo 2022 past in het rijtje met klinkende internationale evenementen zoals de Olympische Spelen (Japan € 12,3 miljard) en het WK voetbal (Qatar € 187 miljard).

-De sterk afnemende interesse van de Nederlandse tuinbouwindustrie in een Floriade.

Het succes van een Floriade t/m 1992 was grotendeels gebaseerd op een, toen nog "enthousiaste" deelname van de tuinbouw aan "The Greatest Flower Show on Earth". Maar in de afgelopen 30 jaar is er veel veranderd in de tuinbouwsector. De productschappen en promotie organisaties van de tuinbouw welke een Floriade financieel ondersteunden zijn opgeheven en veilingen gefuseerd. Nederlandse land & tuinbouwbedrijven zijn uitgegroeid tot efficiënte mega productie-units welke per jaar voor € 22 miljard exporteren. Zij besteden hun promotiebudgetten in 2022 aan consumenten tentoonstellingen in het Midden en Verre Oosten en de jaarlijkse vakbeurzen zoals Hortifair, Greentech, Fruit Logistica, etc.

De Nederlandse tuinbouw heeft op hun thuismarkt niets te vrezen van buitenlandse concurrentie...dus waarom zouden ze geld besteden aan een tuinbouw tentoonstelling, die voornamelijk door Nederlandse consumenten wordt bezocht? Door financieel te participeren in een Floriade, verkoopt de Nederlandse tuinbouwsector in 2022 géén stuk fruit of bloem extra in Nederland!

-Toegenomen concurrentie door tuincentra, gardenfairs en supermarkten.

Op het gebied van de consumenten promotie van tuinbouwproducten ligt het accent tegenwoordig veel meer op de tientallen tuincentra, supermarkten en garden fairs. Hier kan de consument dagelijks bereikt worden; voor een fractie van de kosten in vergelijking met deelname aan de Nederlandse Wereld Tuinbouw Tentoonstelling.

Ook de met de Floriade vergelijkbare consumenten tentoonstellingen, zoals de Internationale Garten Ausstellung (IGA) en Bundesgarten Ausstellung (BUGA) in Duitsland en de International Garden Festivals in de UK hebben te maken met een afnemende interesse van de sector. Al deze "tuinbouwtentoonstellingen" hebben de afgelopen decennia vele tientallen miljoenen euro's aan belastinggeld gekost, door stijgende kosten en afnemende bezoekersaantallen. Misschien hebben de Almeerse politici nog nooit gehoord van deze evenementen of willen ze de gemeenteraad bewust niet over informeren over de financiële debacles van Floriade "zuster tentoonstellingen" in het buitenland.

-Geen keiharde contractuele afspraken tussen de gemeente Almere en NTR met betrekking tot inbreng en onderhoud tuinbouwproducenten.

De afnemende interesse en participatie van de Nederlandse Tuinbouw sector is in schril contrast met de houding van de Nederlandse Tuinbouw Raad (NTR), de eigenaar van het Floriade concept. Nerveuze politici welke dolgraag de volgende Floriade willen organiseren accepteren zonder na te denken en verdere informatie in te winnen, de financiële eisen van de NTR en AIPH. Deze bestaat ruwweg uit een cash bijdrage van € 3 miljoen, 1% van de kaartverkoopomzet, een investering in de promotie van *hun* merk Floriade, gedurende 12 maanden de gratis beschikking over een kas en tentoonstellingshal van totaal circa 14.000 m², etc.

Opgeteld eist de NTR van een gemeente circa € 10 miljoen om een Floriade te “mogen” organiseren. De Almeerse politici dachten dat zij op deze manier de inbreng van de Tuinbouwsector met grootse en prachtige show presentaties ter waarde van miljoenen euro’s te hebben veiliggesteld, maar niets is minder waar. De NTR weet dit maar houdt wijselijk haar mond.

Want wat moet de NTR voor deze, met belastinggeld betaalde bijdrage, contractueel retour leveren? Bijna niets. Zelfs is niet vastgelegd dat de Nederlandse Tuinbouw Sector verplicht is gedurende 6 maanden in 2022 zoveel m²/ha bollen, bloemen, planten, sierbomen, etc. aan te leveren ter waarde van minimaal € X miljoen en ...tevens de kosten van het onderhoud op zich te nemen! Het gevolg is dat het publiek tijdens de Floriade 2022 langs duizenden m² meters kale stukken grasland zal lopen, waar geen bloem of plant te zien is.

Verblind door hun gretigheid om Almere op te stoten in de vaart der volkeren met een Floriade, hebben de politici miljoenen euro’s belastinggeld van de burger verkwanseld. De politici hebben zich niet gerealiseerd dat men heeft onderhandeld met een doorgewinterde organisatie, die onderdeel is van de machtigste lobbyorganisaties in de EU; de land- & tuinbouwsector welke jaarlijks 1/3 van de EU-begroting aan subsidie ontvangt. (€ 59 miljard)

- Afnemende interesse van de Nederlandse overheid en bedrijfsleven om grote bedragen te investeren in Nederlandse Paviljoens op Wereld Tentoonstellingen.

Tot slot geldt tussen landen de ongeschreven afspraak van *wederkerigheid* op het gebied van deelname aan elkaars Wereld Tentoonstelling. De Nederlandse deelname aan de Expo in Qatar leidt dus tot de deelname van Qatar aan de Floriade.

Het Nederlandse paviljoen op de Expo Milaan was internationaal gezien een aanfluiting en koste slechts € 6 miljoen, waarvan zelfs nog 50% opgebracht moest worden door het bedrijfsleven. Het gevolg van de (terechte!) spaarzame deelname van Nederland aan Wereld Tentoonstellingen is, dat andere landen niet of op zeer bescheiden schaal deelnemen aan Nederlandse Expo’s, zoals de Floriade. De meeste buitenlandse paviljoens in 2022 zullen dan ook inhoudelijk weinig te bieden hebben!

De conclusie is dat zonder tientallen miljoenen investeringen van derden, de Floriade Wereld Tuinbouw Tentoonstelling in 2022 inhoudelijk weinig zal voorstellen. In dat kader moet de aanleg van de kabelbaan, een paar paviljoens, arboretum en drijvende bomen gezien worden als een ultieme poging, om de bezoeker nog iets te kunnen bieden.

2. De kosten van de Wereld Tuinbouw Tentoonstelling Floriade Almere.

Een villa van 400 m2 op een toplocatie in Almere met 2000 m2 grond kost slechts €150.000,-. Indien een wethouder uit Almere dat tegen u zegt, wat denkt u dan?

Op Funda kunt u snel zien dat de prijs minimaal € 950.000, - moet zijn. Uw gevoel dat de wethouder uit Almere onzin uitkraamde, kunt u als burger dus snel controleren. Hetzelfde geldt voor projectontwikkelaars en aannemers, want die calculeren de bouw van huizen en kantoren aan de hand van zogenaamde kengetallen per m2.

Maar wat kost nu precies de bouw van een Floriade? In Nederland zijn er slechts een veertigtal experts die de ontwikkeling en het bouwproces van diverse themaparken zelf hebben geleid.

Op basis van kengetallen uit de themaparken industrie zijn de kosten van een themapark, dat 2 miljoen betalende bezoeken in 6 maanden moet trekken, *minimaal € 200 miljoen!* Toen wethouder Herrema uit Almere dus riep dat de Floriade 2022 slechts een tiental miljoen euro's ging kosten, wisten insiders al direct dat dit volslagen onzin was.

Zoals reeds gezegd zou de NTR op basis van 6 Floriade 's de gedetailleerde kosten moeten kunnen presenteren. Maar helaas kunnen of willen ze dat niet. Misschien denken ze wel *“hoe minder de politici weten, des te makkelijker voor ons om een Floriade te verkopen?”*

Maar dat politici niet weten wat een Floriade kost is ook hun eigen schuld. Sinds de gemeenteraden continue werden “verrast” door de steeds stijgende kosten van een Floriade, is men creatief gaan boekhouden. Ook nu weer in Almere.

Wanneer het maar enigszins kan worden Floriade kosten overgeboekt naar andere gemeentelijke budgetten. Zoals de duizenden uren die ambtenaren aan het project besteden, juridische kosten, consultants, interimmanagers, onteigeningsprocedures, inzet groendienst, locatie ontwikkelingskosten, promotie, representatie, cultuurbudgetten, enzovoort. In 2022 zal dat nog verder toenemen met de inzet van openbaar vervoer, bewegwijzering, parkeren, veiligheid & politie, hulpdiensten, enzovoort!

Het is niet voor niets dat de zogenaamde Volggroep Floriade van de gemeenteraad Almere het inmiddels heeft opgegeven de uitgaven van de Floriade te volgen. Het college van Almere speelt namelijk het spel “balletje, balletje” met oppositie, burgers en media die willen weten wat nu de werkelijke kosten zijn.

Na afloop van elke Floriade durft een gemeente ook geen enkele, werkelijk onafhankelijke partij opdracht te geven te onderzoeken wat de Floriade nu echt heeft gekost en wat de spin-off is geweest. Men wil zo gauw mogelijk dit pijnlijke dossier voor de politici sluiten en er het liefst nooit meer aan herinnerd worden!

3. De foute locatiekeuze van de Floriade binnen de gemeente Almere.

In de jaren 80 koos de gemeente Zoetermeer als locatie van de Floriade 1992 één aaneengesloten weilandgebied van 120 ha. Het plan was om een Floriade van 70 ha te ontwikkelen boven op het ontwerp van de stadswijk, welke in 1993, hier gebouwd zou gaan worden. Parken, waterpartijen, paden, wegen en nutsinfrastructuur werden zó ontworpen door landschapsarchitect Michiel den Ruijter, dat deze door de Floriade bezoekers, als wel door de latere inwoners van de stadswijk gebruikt konden worden. Dankzij de bekwame technisch directeur van de Floriade 1992, Dick Bosman, bleef na afloop van de Floriade een prachtig aangelegd volwassen parklandschap achter, waarvoor projectontwikkelaars per m² veel geld wilden betalen om huizen te bouwen, gezien de grote interesse van potentiële kopers. Als gevolg hiervan ontving Zoetermeer Fl. 20.000.000 meer dan begroot voor de 70 ha Floriade Legacy en waren alle extra kosten ruimschoots terugverdiend. De Floriade 1992 is daardoor de enige Floriade welke in de praktijk niet verliesgevend is geweest. Helaas was in 1992 de opbrengst van de Legacy géén onderdeel van de totale Floriade business case en konden deze inkomsten dus niet officieel verwerkt worden in het financiële eindresultaat. Naar aanleiding van het succes in Zoetermeer is in de business case Floriade 22 wél de Legacy opgenomen. Helaas hebben de Almeerse politici op dit punt de klok horen luiden, maar niet goed begrepen waar de klepel hing.

Almere beschikt als één van de grootste groeigemeente van Nederland over vele honderden hectaren aaneengesloten grasland welke in de toekomst ontwikkeld kunnen worden als woonwijk. In plaats van een nog niet ontwikkelde “Green site” kozen Jorritsma en Duivesteyn voor de reeds ontwikkelde locatie Weerwater van 60 ha. De meest ongunstige locatie om een Floriade te ontwikkelen, waardoor op 3 onderdelen de kosten van een Floriade nog veel hoger zullen worden dan normaal.

a. De ontwikkeling van de Floriade locatie Weerwater

Het prachtige natuurgebied lag als een Groen Hart midden in Almere en was reeds jarenlang ontwikkeld als een soort Central Park met tal van recreatievoorzieningen voor de inwoners van Almere, zoals een restaurant, camping en jachthaven.

-Pas een paar jaar na de locatiekeuze realiseerden de politici, dat men de bestaande camping, jachthaven en restaurant niet kon integreren in het concept Wereld Tentoonstelling.

Om deze fout te herstellen moesten de bedrijven uitgekocht worden, hetgeen inclusief uren van ambtenaren, consultant & juridisch kosten ongeveer € 14 miljoen extra heeft gekost.

-De volgende opgave was het schitterende natuurgebied geschikt te maken als tentoonstellingsterrein en bouwlocatie. Hiervoor moest nieuwe beschoeiing, bruggen en paden aangelegd worden, duizenden bomen gekapt en grond opgehoogd. In vergelijking met de ontwikkeling van een standaard Floriade locatie schatten we deze extra kosten in op € 20 miljoen.

- De politici van Almere hebben nog geprobeerd om een gedeelte van de Floriade aanlegkosten door de schuiven naar Rijkswaterstaat in het kader van de verbreding van de A6. Gelukkig was Rijkswaterstaat zo alert om aan te geven dat de komst van een tijdelijke Floriade niets met de verbreding van de A6 heeft te maken en dus ook geen onderdeel is van hun budget van € 9 miljard. Deal 10 miljoen verdiept aangelegd

b. De exploitatie van de Floriade op locatie Weerwater

Elke ervaren pretparkoperator kan zien, aan de hand van de kleurige artist-impressies, dat het park een nachtmerrie zal zijn op het gebied van operations & kosten controle.

Op de eerste plaats is de afstand vanaf het station naar de Floriade ingang voor de meeste 55+ bezoekers veel te lang. Zij zullen reeds uitgeput van de lange wandeling bij de ingang aankomen.

Op de tweede plaats zullen de exploitatiekosten in 2022 door de oneconomische indeling van het terrein hoog zijn en de gebruikelijke bestedingen op het terrein, lager dan normaal.

-De twee in/uitgangen, zullen zorgen voor dubbele kosten op het gebied van controle, apparatuur en bewegwijzering. Tevens leidt dit tot omzetverlies op het gebied van interne verkoop. Met name touringcarbezoekers raken in verwarring, zijn bang om te laat terug te zijn bij de bus en besteden daardoor minder.

- De layout van de tentoonstelling in vierkanten, de overbrugging over de A6 en de smalle strook parallel aan de A6, resulteert in kilometerslange paden waarlangs weinig tot niets te beleven is. Dit leidt tot een verminderde "Visitors experience & satisfaction", lagere besteding, minder herhalingsbezoek en negatieve mond-tot-mond reclame via social media.

-De grid-structuur van de kilometerslange paden op het terrein, zorgt voor hoge kosten voor schoonmaak, onderhoud en bevoorrading.

-De plannen om reeds tijdens opening in 2022 bewoners te huisvesten op het Tentoonstellingsterrein, zal voor hogere bewakingskosten zorgen dan normaal.

Politici zullen waarschijnlijk hun schouders ophalen bij het lezen van het bovenstaande, omdat ze zich niet realiseren dat een winstgevende exploitatie sterk afhankelijk is van het design. Moderne themaparken worden nauwkeurig ontworpen om het hoogste rendement te behalen per m², tegen de laagste kosten. Alleen dan is een winstgevende exploitatie mogelijk. De kans is dus levensgroot aanwezig dat in 2022 het operationele team van de Floriade niet de gebudgetteerde omzet/winst gaat halen. Dat is dan dus niet hun te verwijten, maar ligt opgesloten in de foute keuze van de locatie door Jorritsma en Duivesteyn.

c. De opbrengst van de Floriade Legacy.

De locatie direct grenzend aan de A6 is eigenlijk niet geschikt voor woningen door verkeerslawaaï en fijnstof. Zeker niet voor woningen in het dure segment.

De in een eerder geplande 660 woningen blijken door de toegenomen kosten niet genoeg op te leveren om de steeds stijgende kosten van de Floriade op te vangen. In een nieuw scenario zijn er nu 1400 extra gepland, welke alleen gestapeld en in hoogbouw gerealiseerd kunnen worden op de hiervoor geschikte kleine locaties van een tiental ha.

Het gebied wordt op deze manier volgebouwd tot een goedkope, overbevolkte, compacte woonwijk, waar het thema "Greening" alleen in de fantasie van de politici aanwezig zal zijn en de financiële opbrengst zal zeker niet de gestegen kosten kunnen dekken.

4. De bezoekersaantallen Floriade 2022.

Het bezoek aan een Floriade bestaat uit circa 10% zakelijk/vak bezoek, 15% plant & tuin hobbyisten. Het merendeel 75 %, komt voor *een leuk dagje uit* en bestaat, ondanks alle pogingen van de directies van 6 vorige Floriade 's, grotendeels uit 55-plussers.

Om de volgende factoren is het zeer onwaarschijnlijk dat de Floriade 2022 de betalende aantallen bezoekers gaat halen die financieel noodzakelijk zijn.

a. Het educatieve thema “Greening” van de Floriade 2022.

Dit thema is misschien voor politici een correcte en inspirerende slogan, maar in de harde concurrentiestrijd op de dag-attractiemarkt is dit thema ongeschikt om grote aantallen bezoekers te trekken. In de praktijk is de publieke interesse in zogenaamde “educatieve themaparken” laag en bungelen ze vaak onderaan in de top 40 lijst van attractieparkenbezoek. De verwende hedendaagse dagrecreant wil “*fun, show & whow experience attractions*”! Géén politiek gekleurd “*kleutertje luister*” verhaal over “Greening”.

Daarnaast is het uitermate risicovol om het thema van de 7e Floriade plotseling te veranderen van “Kleurrijke bloemen & planten show” naar “Greening”. Het is alsof je de trouwe Floriade 55+ bezoeker een flesje Coca-Cola presenteert gevuld met Rivella, in plaats van Cola. Dit zal ongetwijfeld leiden tot teleurstelling bij de harde kern van de trouwe Floriade bezoekers, tot negatieve mond tot mond-reclame en minder herhaling bezoek.

b. De “whow” attracties ontbreken.

Op de Floriade 22 is géén enkele attractie gepland op het investeringsniveau wat noodzakelijk is om grote aantallen bezoekers te trekken. Wil men bezoekers trekken dan is het noodzakelijk om zogenaamde “whow” attracties te hebben, welke met de modernste technieken een unieke bezoekers experience creëren.

c. De invloed van Corona op bezoekersaantallen.

Door Corona zullen de gebudgetteerde aantallen intercontinentale bezoekers in 2022 niet gehaald worden. Concurrerende themaparken en musea zullen daarom met name op de Nederlandse markt in 2022 agressieve campagnes voeren om het verlies door Corona in 2020 en 2021 goed te maken.

d. Een te hoge entreprijs in relatie wat aan entertainment geboden wordt.

Wanneer de politici de geïnvesteerde belastinggelden in 6 maanden willen terugverdienen, dan zou volgens een ruwe calculatiemethode uit de attractieparkenindustrie, er in 2022 rond 5 miljoen Floriade kaartjes verkocht moeten worden á € 30,-! Dit is onhaalbaar qua volume en prijs. Een nog hogere prijs is niet mogelijk aangezien de prijselasticiteit in de vrijetijdsmarkt sterk negatief is. Anders gezegd, indien de entreprijs vele euro's hoger gaat liggen, dan bijvoorbeeld de prachtig aangelegde Keukenhof. (€ 19,- in 2021), dan zal het direct ten koste gaan van de aantallen verkochte kaartjes. Daarbij komt nog dat de bezoekers “not amused” zal zijn wanneer hij ontdekt dat hij ook nog extra moet betalen voor alle attracties op de Floriade, zoals de kabelbaan.

e. Negatief imago Floriade in binnen- en buitenland.

Het product Floriade is al lange tijd in verval en dat is niet onopgemerkt gebleven bij touroperators en tuinhobby clubs. *“In my mind, the Floriade doesn't quite measure up with other world-class garden-tourism events such as the U.K.'s Chelsea Flower Show or our own Philadelphia International Flower Show. Most of our hardy band of travelers thought the same thing. Everyone's jaws dropped when we visited the 79-acre Keukenhof bulb garden near Lisse, but I got mostly lukewarm feedback when I asked their opinions on Floriade.”*

Door de blunders van politieke bestuurders is de Floriade ook continue negatief in het nieuws in de Nederlandse media. De negatieve publiciteit op social media zal niet bijdragen tot hoge bezoekersaantallen.

f. Het ontbreken van grote sponsors.

Het internationale bedrijfsleven participeert op geen enkele manier als sponsor in de Floriade te Almere. Feesten & partijen, meetings en congressen van sponsors genereerden bij voorgaande Floriade 's grote aantallen bezoekers. Dat betekent dat men in 2022 circa 125.000-200.000 bezoekers uit dit segment zal mislopen

Onze inschatting is thans dat de Floriade 2022 circa 1.3 miljoen kaartjes zal verkopen en in totaal maximaal 1,5 miljoen bezoeken zal genereren.

5. Dreigend faillissement Floriade BV

Van de 7 Floriade' s is de gemeente Almere de enige die zich **niet** oneindig garant heeft gesteld voor de verliezen van de Floriade BV. Zoals we eerder hebben vastgesteld loopt de BV een grote kans, met aanzienlijke onverwachte kosten te worden geconfronteerd tijdens de ontwikkeling en exploitatie van de tentoonstelling.

De periode vlak voor en na opening is bij dit soort evenementen op financieel gebied cruciaal. Door onverwachte uitgaven vlak voor opening is “de schatkist” geheel leeg en bij tegenvallende inkomsten in de eerste weken bestaat er een reële kans op een faillissement van de BV. Veel leveranciers en participerende bedrijven in de Floriade 2022, zoals cateraars zijn zich niet bewust van het risico wat ze in dit geval lopen. Voor de curator zal het een helse en vooral tijdrovende klus zijn.

6. Steeds wisselende directeuren Floriade BV; een slecht voorteken.

Na vertrek van de eerste directeur van de Floriade, een ambtenaar die géén idee had waar ze mee bezig was, putte de buitenwereld enige hoop dat uit de benoeming van Peter Verdaasdonk, een expert met uitgebreide praktijkervaring in de Leisure sector. Misschien dat het nu toch nog goed zou komen met de Floriade? Maar helaas vertrok hij weer in augustus 2020, murw gebeukt door de politici, welke vervolgens weer een politiek betrouwbare ambtenaar kozen. Precies de foute beslissing, want waar het juist de laatste maanden voor opening op aankomt is iemand stevig aan “*het roer*” te hebben met praktijkervaring, die instinctief en gebaseerd op jarenlange ervaring in de Leisure sector, precies weet wat er nog gedaan moet en kan worden, om van de Floriade 2022 nog een enigszins zinvol project te maken. Met de benoeming van een door de politiek afgerichte ambtenaar, lijkt misschien de rust te zijn wedergekeerd, maar de harde werkelijkheid waarin de Floriade zich als pretpark zal moeten bewijzen, zal laten zien dat dit maar tijdelijk is.

7. Positieve elementen Floriade 2022.

Is er dan niets positiefs te melden over de Floriade 22 Almere? Oh ja zeker.

-Door de heftige discussies over het project in de afgelopen jaren zijn de meest belangrijke knelpunten nu wel boven tafel gekomen. Hopelijk telt een gewaarschuwd college voor twee en zou men theoretisch een goed inzicht moeten hebben wat er te wachten staat.

-Dankzij Peter Verdaasdonk, zijn er een aantal deskundige personen aangesteld. Een gedeelte van de staf, inclusief de adjunct-directeur bestaat uit zeer ervaren en deskundige medewerkers, welke hun sporen verdiend hebben in de Leisure industrie en vorige Floriade. Door hun inbreng zou de schade veroorzaakt door de onkunde van politiek en ambtenaren eventueel beperkt kunnen blijven...mits er naar hen geluisterd wordt!

-Het inhaaleffect veroorzaakt door Corona lock-down zou in 2022 voor meer bezoek uit de nabuurlanden aan Nederland kunnen zorgen. De locatie van de Floriade, vlak bij het Nederlandse toeristische centrum Amsterdam, is uitstekend en "in een volle vijver is het in 2022 misschien beter vissen".

-En ja, de Floriade zal voor een economische spin-off zorgen. Er zullen zeker een paar bedrijven zijn die in 2023 kunnen aangeven, dat ze door de Floriade meer bruto-omzet hebben gehad. Maar dat zal hooguit een tiental miljoen euro's **bruto** zijn. **Netto** houdt het bedrijfsleven hier slecht een paar miljoen aan over.

-In dit kader zullen er ook een tiental "kansarme personen" misschien aan een vaste baan geholpen zijn.

-En ja, de bekendheid van het merk Almere zal gestegen zijn. De vraag is alleen wel of het merk Almere positief of negatief is geladen door de Floriade 2022.

8. Politici als "succesvolle" eigenaar en operator van een Pretpark?

Op basis van onze ervaring met 4 Floriade's schat ik in te dat per januari 2021 reeds minimaal € 100 miljoen aan belastinggeld is besteed aan het project Floriade 2022. Dit is inclusief de bijdrage van provincie Flevoland, Rijksoverheid en EU-subsidies. Er tevens van uitgaande dat voor /na opening er nog circa € 10 miljoen extra geïnvesteerd dient te worden in het project, de verwachting dat de exploitatie een minimaal tekort van € 15 miljoen zal opleveren en dat de Floriade Legacy in het meest gunstigste geval € 0 kost/oplevert, dan komen wij op totaal € 125 miljoen aan kosten voor de Nederlandse belastingbetaler.

De bewering van de politici dat het Pretpark Floriade 2022 ook een ongekende economische spin-off zal hebben is een fabeltje. Indien dat waar zou zijn, waarom "omhelst" de politiek dan niet Walibi, Efteling, Duinrell, Lowlands, Ajax, RAI, Jaarbeurs, enzovoort, welke elk jaar vele miljoenen bezoekers creëren? De economische spin-off van de sector moet dan toch gigantisch zijn en een ereplaats krijgen in de CBS-statistieken?

Niets is minder waar en in plaats daarvan krijgt deze sector in de nasleep van de Corona crisis ook nog te maken met oneerlijke concurrentie veroorzaakt door politici die met een investering van €100 miljoen aan belastinggeld, "pretpark directeur" willen spelen.

Slotopmerking en de Floriade 2032.

De gebeurtenissen in Washington DC en andere steden is symptomatisch voor wat er kan gebeuren indien kiezers hun vertrouwen verliezen in de politiek. Ook in Nederland merken we dat dit proces gaande is. Politici die weigeren om toe te geven dat er fouten zijn gemaakt in de affaire van de Kinderopvangtoeslag en Bijstand, de vertraging in de uitbetaling van de aardbevingsschade in verband met de gaswinning in Groningen en politici die weigeren te erkennen dat ze een dubbelrol hebben gespeeld bij projectontwikkelingen, enzovoort.

Politici hebben het zwaar tegenwoordig en de angst regeert. Het lijkt wel of alle respect voor hen is verdwenen. Deuren van politici worden beklad en boeren rijden met trekkers deuren in van overheidsgebouwen uit protest. Dit alles is een gevaarlijke ontwikkeling welke het democratische proces ondermijnt.

Het wordt hoog tijd dat we ons gaan bezinnen en gaan afvragen of ons democratische systeem niet aan een grondige herziening toe is, zodat de kiezer weer geloof krijgt in het proces en dat politici zich ook weer met lange termijn issues bezig kunnen houden, in plaats van alleen maar met de waan van de dag of onzinnige projecten zoals een Floriade.

Als bezorgde burger heb ik dit stuk geschreven, zonder enige binding met een politieke partij. En ook met alle respect voor de NTR, die zich als lobbyorganisatie voor de tuinbouw voortreffelijk inzet. De vraag is hier alleen of de belangen van de burger van Almere wel parallel lopen met die van de tuinbouwsector.

Misschien moet de les van de Floriade voor politici wel zijn: “Schoenmaker blijf bij je leest”. Je loopt als politicus toch ook niet een operatiekamer binnen en begint zonder enige kennis te opereren? Waarom denk je dan wel een pretpark te kunnen ontwikkelen en exploiteren?

Op dit moment zijn onafhankelijke Parlementaire onderzoeken het enige betrouwbare middel om de waarheid boven water te krijgen. Zo ook straks bij de Floriade 2022. De politiek mag niet met behulp van politiek bevriende ex-wethouders, een rapportje laten produceren over “Hoe succesvol de Floriade 2022” wel was. Wil men het vertrouwen van de burger in de politiek herstellen en behouden, dan dient er in 22/23 een onafhankelijke studie gedaan te worden naar alle aspecten van de Floriade 2022.

Tevens dient de Vereniging van Nederlandse Gemeenten hun leden te verbieden een bid uit te brengen voor de Floriade 2032, *voordat* alle details van 2022 bekend zijn. Dit om te voorkomen dat de burgemeester uit de gemeente “Lutjebroek” zich in de zomer van 2022 vol enthousiasme meldt bij de NTR, dat zij heel graag de **Floriade 2032** willen organiseren!